

Berekraftig reiseliv – Miljø & lokal verdiskaping

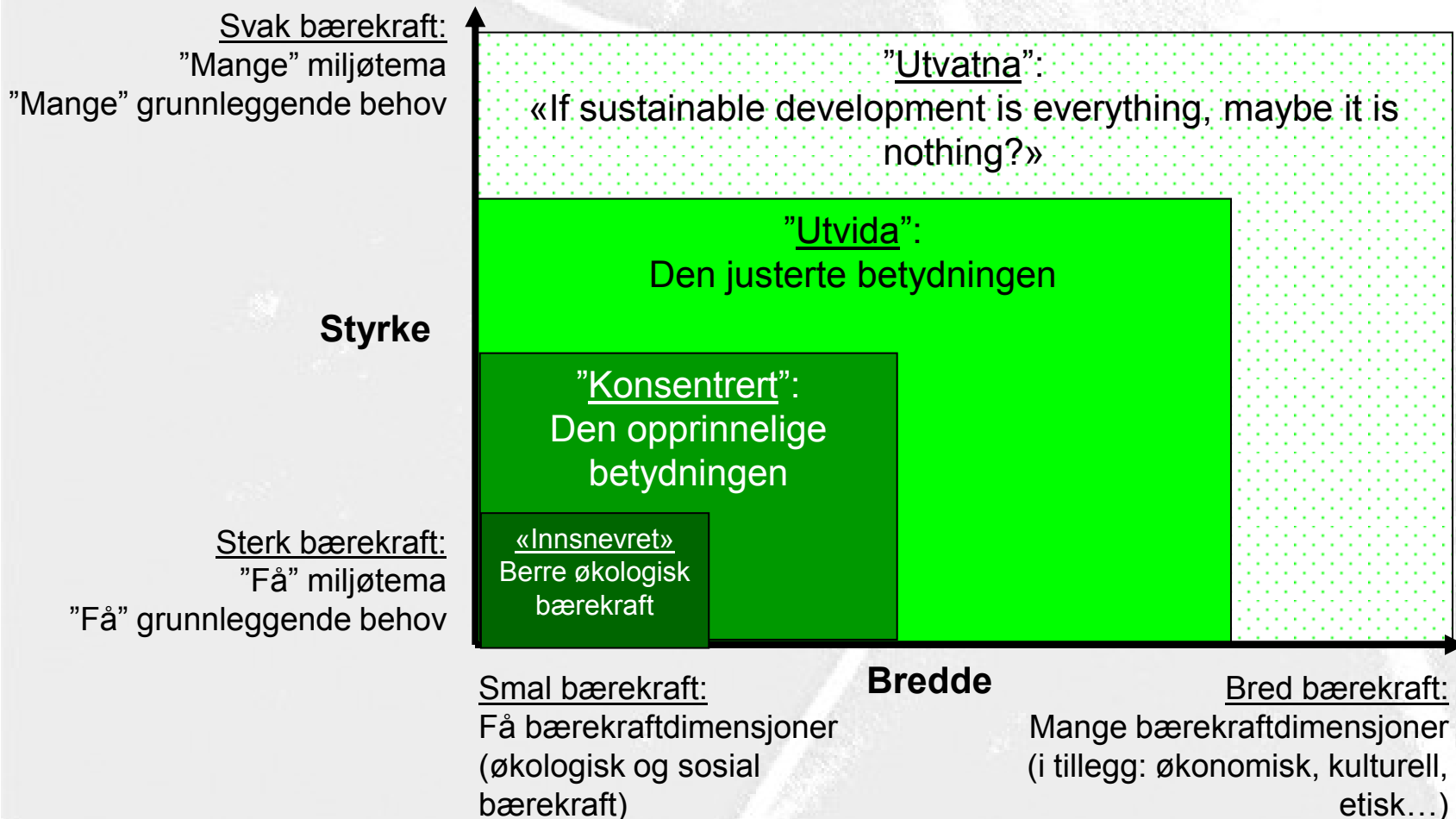
Ivar Petter Grøtte
Vestlandsforsking

WESTERN NORWAY RESEARCH INSTITUTE
VESTLANDSFORSKING
www.vestforsk.no

Berekraftig utvikling - eit 'fast punkt i tilværet'?

- **Vitskapleg og politisk opphav**
 - Berekraftdelen: Økologi og miljøpolitikk
 - Utviklingsdelen: Menneskelege behov og fordelings- og utviklingspolitikk
- **Eit konsistent omgrep?**
 - Brundtlandrapporten i seg sjølv inneheld **minst seks ulike definisjonar** av omgrepet som ikkje nødvendigvis er foreinlege (Mähler 1990)
 - Allereie i 1992 blei det identifisert minst **70 ulike definisjonar** av omgrepet (Holmberg 1992)
- **To viktige motsetnader innebygd i omgrepet (Lele 1991)**
 - Ei ufullstendig forståing av koplingen mellom fattigdom og miljøødelegging
 - Omgrepsmessige uklarheiter om kva rolle økonomisk vekst har i forhold til målet om ei berekraftig utvikling

Begrepsutvikling eller –utvatning?

Kor plasserer definisjonar av berekraftig reiseliv seg i dette biletet?

Bevaring av natur, kultur og miljø

1. Kulturell rikdom
2. Landskapets fysiske og visuelle integritet
3. Biologisk mangfold
4. Rent miljø og ressurseffektivitet

Styrking av sosiale verdier

5. Lokal livskvalitet og sosial verdiskapning
6. Lokal kontroll og engasjement
7. Jobbkvalitet for reiselivsansatte
8. Gjestetilfredshet og trygghet; opplevelseskvalitet

Økonomisk levedyktighet

9. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsdestinasjoner gjennom lokal verdiskapning
10. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsbedrifter

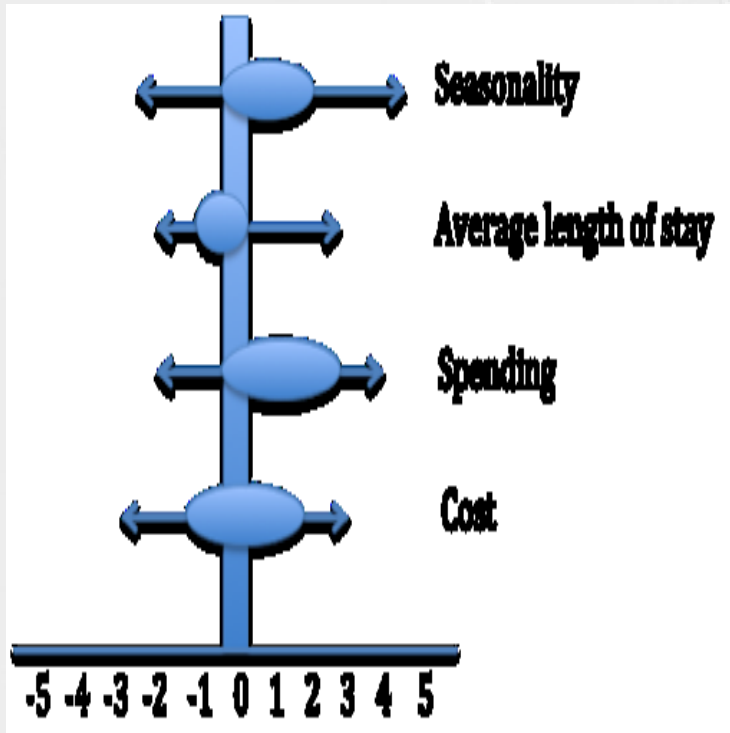
- Smal versus brei, sterk versus svak?
- Innsnevra, konsentrert, utvida, utvatna?

Berekraftevaluering

- **Det er brukt store ressursar internasjonalt i både forskning og politikk på å evaluere arbeidet med å nå målet om ei berekraftig utvikling**
- **Vestlandsforskning har utvikla ein indikatorbasert metode for å evaluere om måla i Sogn og Fjordane sin politikk for berekraftig reiseliv vert nådd**
- **Våren 2013 starta Sogn og Fjordane fylkeskommune og Vestlandsforskning eit 3 årig forskingsprosjekt som skal avklare vilkår og handlingsrom for policyintegrering av målet om eit berekraftig reiseliv**
 - Historiske studiar av korleis samferdsle, landbruk, energi og kommunal planlegging integrerer omsynet til berekraftig reiseliv
 - Utviklingscase der vi skal gjere ulike sektorar og kommunar betre i stand til å integrere målet om eit berekraftig reiseliv

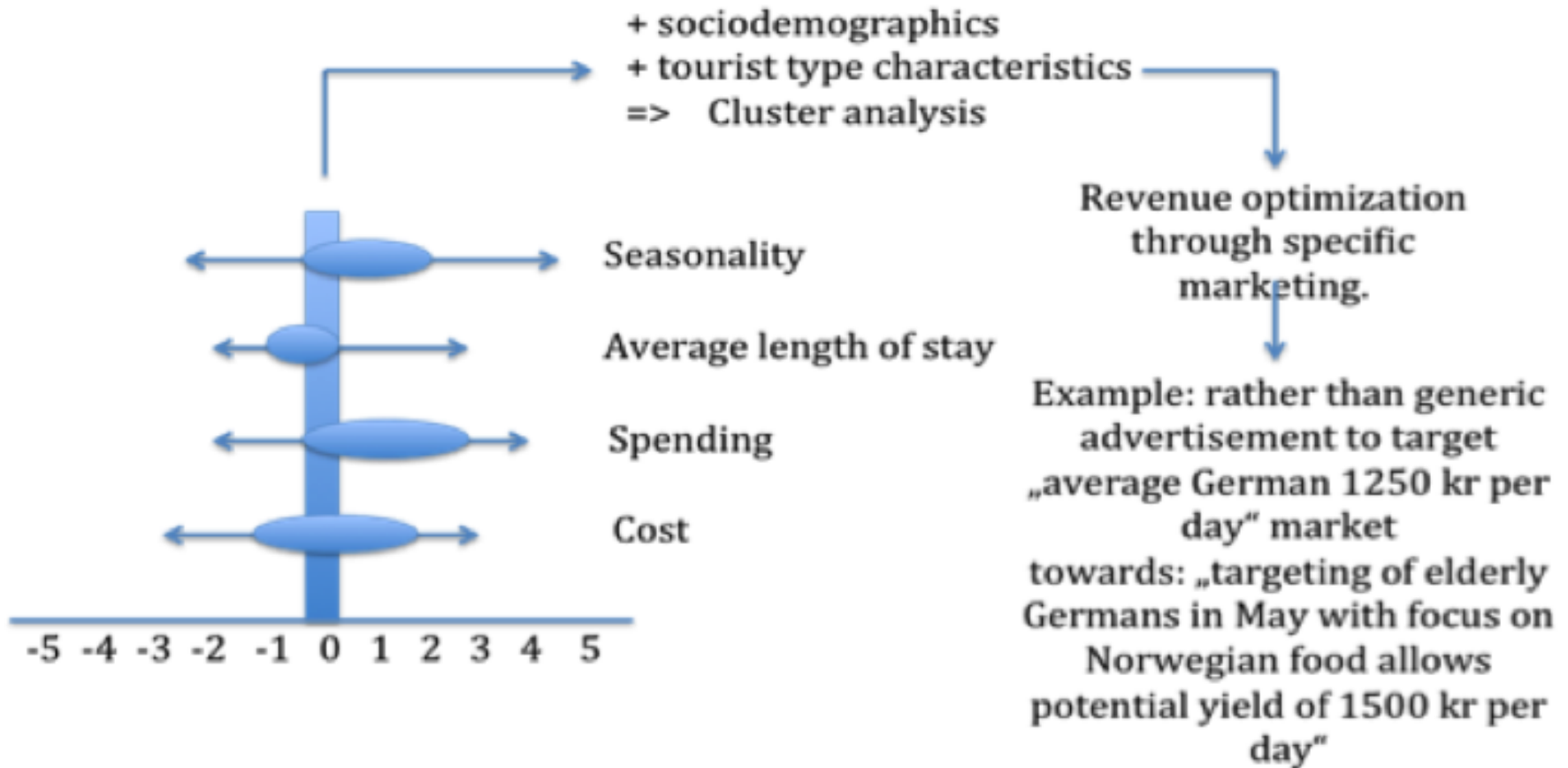
Reiselivsmål	Undertema	Negativ påverknad	Tilstand	Positive tiltak
Ressursgrunnlag for naturbasert reiselivsutvikling	Fjellnatur	Del urørt natur som vert påverka av tekniske inngrep	Del urørt natur (meir enn 1 km frå tekniske inngrep)	Midlar nytta til skilting, merking og stell av stiar i utmark
	Kystnatur	Del strandlina som vert privatisert	Del strandline tilgjengeleg for ålmenta	Midlar nytta til drift av verne-/friluftsområde
	Fjordnatur	Del fossar ned mot fjorden som vert utbygd til vasskraft	Del av fjordlandskapet utan storskala moderne tekniske inngrep	Midlar nytta til skjøtsel av verne-/friluftsområde
	Kulturlandskap	Del gardsbruk som vert lagt ned	Tal medlemmar i Hanen	Midlar nytta til skjøtsel av kulturlandskap
	Snøoppleving	Lokalisering av vinter-sportsanlegg i område som kan tape snø i framtida	Tal dagar med tilstrekkeleg snødjupne for ønska aktivitetar (alpin, telemark o.a.)	Midlar nytta til tilrettelegging for ønska aktivitetar i snø
Lokal verdiskaping	Gjestedøgn	(ikkje utvikla)	Tal gjestedøgn totalt	(ikkje utvikla)
	Heilårs arbeidsplassar	(ikkje utvikla)	Tal gjestedøgn i vinterhalvåret og skuldervesongane	(ikkje utvikla)
	Lokaløkonomiske overrislingseffekt	(ikkje utvikla)	Direkte og indirekte økonomisk omsetnad lokalt	(ikkje utvikla)
	Lokal eigenart	(ikkje utvikla)	Del serveringsverksemder som tilbyr lokalmat	(ikkje utvikla)
Berekraftig utvikling	Lokal miljøbelastning	Auke i storleiken på nybygde fritidsbustader	Del miljøsertifiserte reiselivsverksemder	Del hytte- og anna reiselivsutbygging omfatta av reguleringsplan
	Global miljøbelastning	Energibruk/ klimagassutslepp per gjestedøgn og ferieform	Del norske gjestedøgn	Del reiselivstilbod tilgjengeleg med kollektivtransport

Lokal verdiskaping – kunnskap om potensialet

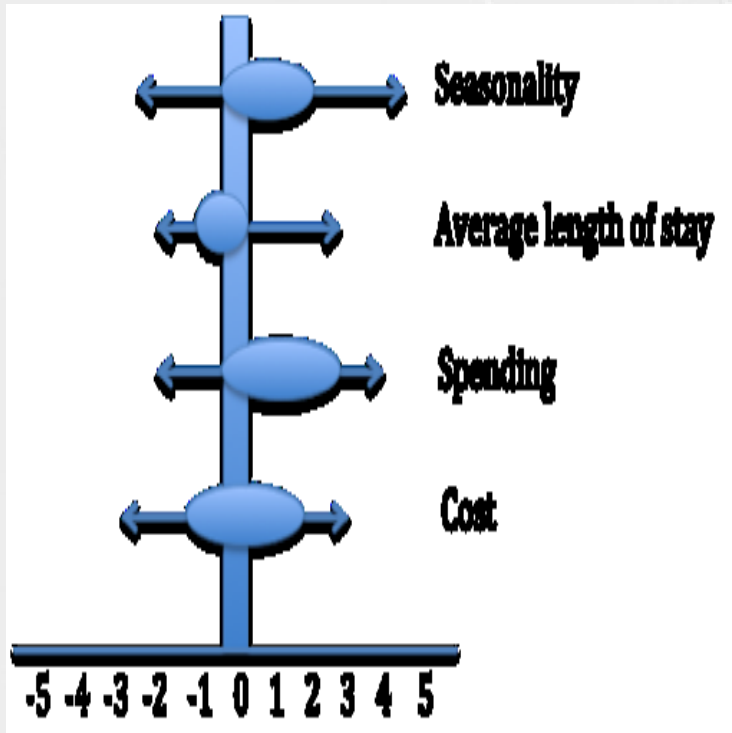

- **Kartlegge fleksibilitet / elastisitet**
- **”Frustrert / stimulert forbruk” ?**
 - Brukar dei mindre enn budsjett?
 - Kva er barrierene ?
 - Brukar dei meir enn planlagd ?
 - Var det verd det og kvifor ?
 - Potensiale for auka inntening
- **Prosjekt RFF Vestlandet**
NCE Tourism / Fjord Norge
VF, UiS & TØI

Tourism Elasticity

Lokal verdiskaping – lokal mat

- Auka interesse for lokal mat
- Regionale råvarer / kortreist
- Økologisk
- "Green fees" liten avgift i små & velorganiserte destinasjonar for synlege forbetringstiltak

Faktorar for om norsk reiseliv vert meir berekraftig

- **Ta omsyn til den doble sårbarheita i reiselivet**
 - Klimaendringar kan påverke opplevingskvalitetane i reiselivet (t.d. dårlegare snøforhold, attgroing av kulturlandskap, økt risiko for naturskade som t.d. skredhendingar)
 - Ein meir ambisiøs klimapolitikk vil auke energiprisen og særleg kunne råke transportdelen av reiselivet (flybasert turisme særleg utsett)
- **Vere fokusert på høg kvalitet i arbeidet med berekraftig reiseliv**
 - Det er ingen kjappe løysingar til betre berekraft
 - Både reise- og opphaldsdelen av reiselivet må omfattas av berekraftarbeidet
- **Ta eit nytt grep om den økonomiske dimensjonen i berekraftarbeidet**
 - Auka lønsemd i norsk reiselivet er eit viktig næringspolitisk mål
 - Det kan likevel argumenterast ut frå eit mål om meir berekraftig reiseliv at det er viktig å auke den lokal verdiskapinga i distrikts-delen av reiselivet